

Mi az a Költségvetés?

Magyarországon az [Országgyűlés](#) hozza a törvényeket. Az egyik legfontosabb, évente napirendre kerülő törvény a [kölségvetési törvény](#), melynek meghozatala a Parlament [Alkotmányban](#) (Alk. 19. § (3) bek. d) pont) is kiemelt feladata.

A költségvetési törvényben a kormány javaslata alapján a Parlament rögzíti, hogy az állam milyen jogcímenen, mennyi bevételre számít, a befolyt bevételekből milyen feladatokra mennyit tervez költeni, mekkora hiányt vagy többletet hagy jóvá és azt hogyan kívánja finanszírozni. A kiadásokat és bevételeket részben már meglévő korábbi törvények is meghatározzák, például a nyugdíjak vagy az EU-költségvetéshez való hozzájárulásunk mértékét – ezek az ún. külső tételek. Más kiadások összegét a képviselők magában a költségvetési törvényben szabják meg: ezek a belső tételek.

A magyar költségvetés, szemben egy sor más országgal, nem a kiadásokkal elérendő társadalmi célok, hanem a pénzt elköltő szervezetek szerint (ún. „kölséggazdánként”, fejezetek és címek szerinti bontásban) határozza meg a kiadásokat. A [szakirodalom](#) ezt erőforrás-központú vagy tételsoros költségvetésnek is hívja.

A [honlapon](#) és a [poszteren](#) látható ábra viszont egy nemzetközi, a kormányzat funkciói szerinti ([COFOG](#), angol rövidítés: *Classification of Functions of Government*) bontást használ.

Az Országgyűlés által tárgyalt törvény tartalmazza azokat a célzott pénzeket is (például az óvodákra szánt összegeket), melyeket az intézményeket fenntartó területi önkormányzatok költenek el, de a falvaknak, városoknak, megyéknek más bevételei és kiadásai is vannak. Ezeket a külön, helyi költségvetéseket ez a törvény nem foglalja magában.

Ha a költségvetés kiadásai (beleértve a fennálló államadósságunk kamatait és törlesztését is) meghaladják a bevételeit (ezek legfőképp a beszedett adókból származnak) hiány keletkezik, melynek fedezetét kölcsön kell venni valakitől: hazai vagy külföldi

megtakarításokból, azaz befektetőktől. Az utóbbiak szívesebben adnak kölcsön a magyar államnak euróban, dollárban, mint forintban – ezeket a tartozásokat viszont visszafizetni is euróban vagy dollárban kell. Mindezzel, az államadósság kezelésével [külön intézmény](#) foglalkozik, és az erre vonatkozó tervek is részét képezik a költségvetésnek.

A költségvetés kidolgozásának és elfogadásának menetrendét is egy törvény, az úgynevezett [Államháztartási Törvény](#) részletezi. A költségvetés előkészítését a mindenkori, államháztartásért felelős minisztérium a különböző kiadásokért felelős minisztériumokkal együtt már tavasszal-nyáron elkezd, a kormány többször is tárgyal a tervekről, majd a már véglegesnek szánt előterjesztését egy szakértő tisztviselőkből álló testület, a Költségvetési Tanács véleményezi. Ezután, szeptember 30-áig a kormány benyújtja azt az Országgyűlésnek, melynek honlapján azt a nagyközönség is elolvashatja. Ezután az országgyűlési képviselők több körben, előbb általánosságban, a kiadások és bevételek főösszegeire koncentrálva (a Költségvetési Tanács és az [Állami Számvevőszék](#) véleményét is meghallgatva), előbb szaktbizottságokban majd a plénum előtt megvitatják a tervet, majd módosító javaslatokat fogalmazhatnak és tárgyalhatnak meg. Ilyenkor kerülnek elő a parlamentben azok a helyi- vagy csoportigények, melyek arra irányulnak, hogy egy-egy intézmény vagy tevékenység néhány száz millióval, egy-két milliárddal több pénzt kapjon.

A módosításokról majd a módosított törvényről magáról még az év vége előtt szavazni kell, hogy a Költségvetési Törvényt ki lehessen hirdetni még annak az évnek a kezdete előtt, amelyre vonatkozik.

Ha a kiadások és bevételek másképp alakulnak, mint azt a költségvetésben az Országgyűlés előírta, a kormány bizonyos határok között átcsoportosíthat, vagy egy, erre a célra félretett tartalékból foltozhatja a lukakat. Ha pedig az eltérés nagy, költségvetési törvénymódosítást, ha pedig nagyon nagy, pótköltségvetést kell elfogadtatnia a Parlamenttel.

A költségvetési év lezárulta után legkésőbb nyolc hónappal az államháztartásért felelős minisztérium ún. [zárszámadási törvényben](#) számol el az Országgyűlésnek arról, mennyiben tartotta be a törvényt.